

Jaarbeoordeling CO₂ 2019

Februari 2020

1	Inhoud	
1	Inhoud	2
2	Bedrijf- en basisgegevens	4
2.1	Activiteiten	4
2.2	Organisatorische grenzen	4
2.3	Verantwoordelijkheden	4
2.4	Bedrijfsonderdelen	4
2.5	Projecten met gunningsvoordeel	4
2.6	Operationele grenzen	4
2.7	Energieverbruikers	5
2.8	Energiebalansen	6
2.9	Significantie van energieverbruikers en energieprestaties	6
2.10	Factoren die het energieverbruik beïnvloeden	6
3	Berekeningsmethodiek.....	6
3.1	Actuele berekeningsmethodiek & conversiefactoren	6
3.2	Basisjaar	7
3.3	Rapportageperiode.....	7
3.4	Verificatie.....	7
3.5	Berekening / allocatie van emissies binnen projecten met gunningvoordeel.....	7
3.6	Wijzigingen berekeningsmethodiek	7
3.7	Herberekening basisjaar & historische gegevens.....	7
3.8	Uitsluitingen	7
3.9	Opname van CO ₂	7
3.10	Biomassa.....	7
4	Analyse van de voortgang	8
4.1	Emissies en significant energieverbruik.....	8
4.1.1	Jaarverbruik	9
4.2	Trends.....	9
4.3	Voortgang reductiedoelstellingen	9
4.3.1	Koploper, middenmoter of achterligger	10
4.4	Onzekerheden	10
4.5	Medewerker bijdrage	10
4.6	Verbeterpunten	10
5	Maatregelen en initiatieven	11
5.1	Al getroffen maatregelen 2015 - 2019	11
5.2	Op de hoogte blijven	11
5.3	Initiatieven.....	12
5.4	Afgeronde initiatieven	12
5.5	Afgewezen initiatieven	12
5.6	Lopende initiatieven	12

Relatietabel ISO 14064

§ 7.3 ISO 14064-1	Periodieke rapportage
a	§ 2.2
b	§ 2.3
c	§ 3.3
d	§ 2.2
e	§ 2.6
f	§ 3.10
g	§ 3.9
h	§ 3.8
i	§ 4.2
J	§ 3.2
k	§ 3.7
l	§ 3.1
m	§ 3.6
n	§ 3.1
o	§ 4.5
p	Inleiding + § 3.3
q	§ 3.4

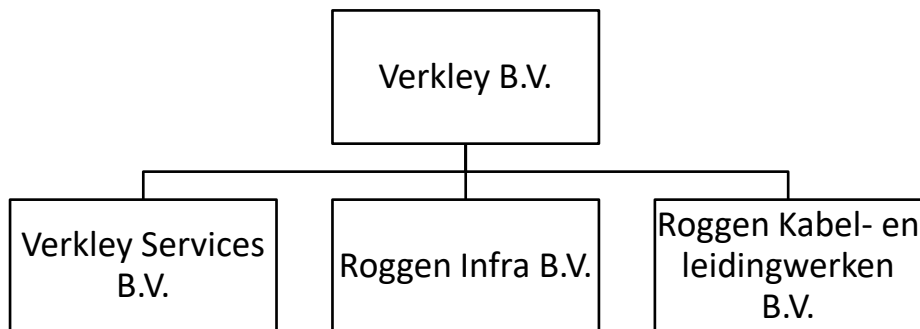
2 Bedrijf- en basisgegevens

2.1 Activiteiten

Verkley is gespecialiseerd in het aanleggen van boven- en ondergrondse infrastructuur, inclusief installatie- en glasvezeltechnieken op het gebied van gas, water, elektriciteit, telecommunicatie en centrale antenne-inrichting in de sectoren burgerlijke- en utiliteitsbouw en grond- wegen en waterbouw.

2.2 Organisatorische grenzen

Voor de CO₂-Prestatieladder worden de volgende organisatieonderdelen meegenomen binnen de organisatorische grenzen:

De organisatorische grenzen zijn bepaald op basis van het GHG-greenhouse protocol (top-down methode). Het uittreksel KvK is opgenomen in het KAM managementsysteem.

2.3 Verantwoordelijkheden

- Eindverantwoordelijke (directie-verantwoordelijke): Directie
- Verantwoordelijke stuurcyclus: KAM-coördinator
- Contactpersoon emissie-inventaris : KAM-coördinator

2.4 Bedrijfsonderdelen

Verkley bestaat uit 2 bedrijfslocaties gelegen aan de Curielaan 4 te Drachten en de locatie aan de Rigaweg 4 te Groningen. Het grootste gedeelte van de werkzaamheden vinden plaats op de projectlocaties. In 2015 is Roggen Infra overgenomen door Verkley, vanaf 2016 is Roggen Infra opgenomen bij de CO₂ Prestatieladder.

2.5 Projecten met gunningsvoordeel

In de beoordelingsperiode zijn de volgende projecten met gunningsvoordeel actief:

Geen.

2.6 Operationele grenzen

Bij het bepalen van de operationele grenzen wordt onderscheid gemaakt tussen Scope 1 & 2 categorieën. In de scope-indeling van de CO₂- Prestatieladder houdt dit het volgende in:

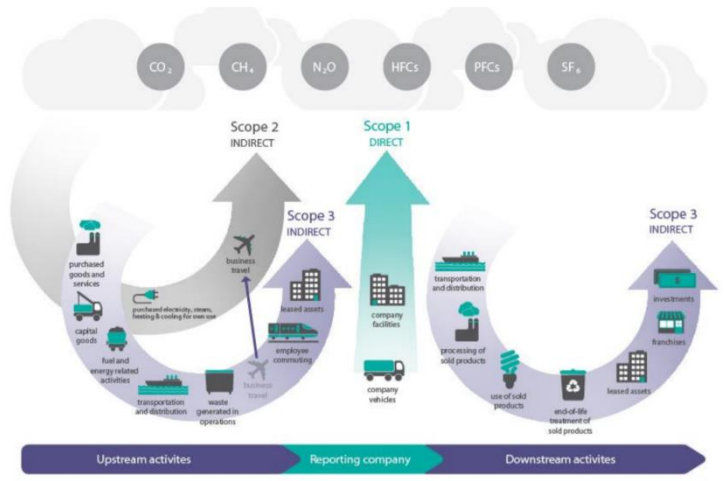
Scope 1	alle directe CO ₂ -uitstoot van het bedrijf.
Scope 2	alle indirecte CO ₂ -uitstoot die direct te beïnvloeden is, namelijk uitstoot door elektriciteit, vlieguren en zakelijke kilometers met privéauto's.

Als onderdeel van het energiemangementsysteem worden de energiegebruikers binnen de organisatie beschreven en wordt een overzicht van de emissiebronnen weergegeven. Als er binnen de organisatie door veranderde

organisatiegrenzen of de aankoop van nieuwe kapitale goederen sprake is van nieuwe emissiestromen dan worden deze opgenomen in de emissie inventaris en onderliggende jaarbeoordeling.

De actuele emissiestromen binnen de operationele grenzen zijn:

- Scope 1:
  - Verwarming kantoor en overige bedrijfsgebouwen;
  - Brandstofverbruik wagenpark (bedrijfswagens);
  - Brandstofverbruik materieel.
- Scope 2:
  - Elektriciteit kantoor en overige bedrijfsgebouwen;
  - Zakelijke kilometers in privé auto's.

2.7 Energieverbruikers

Jaarlijks worden in onderliggende jaarbeoordeling de energieverbruikers van de organisatie herzien. Deze energieverbruikers hebben veel invloed op de CO₂ uitstoot binnen Verkley.

De wijzigingen binnen de emissiestromen- en of energieverbruikers in de afgelopen periode zijn:

Diverse nieuwe investeringen:

- Personenauto's (euro 6);
- Personenwagens (100% elektrisch)
- Bussen (euro 6);
- Diverse kleine materieelstukken, zoals aggregaten, pompen en stampers.

Een overzicht van de nieuwe energieverbruikers is aanwezig bij de KAM-coördinator.

Energiestromen:

Elektriciteit:

- Verlichting;
- Kantoorapparatuur;
- Airconditioning
- ICT-apparatuur;
- Elektrisch gereedschap;
- Keukenapparatuur.

Gas:

- HR-ketel.

Diesel:

- Bedrijfswagens;
- Vrachtwagens;
- Materieel;
- Materieel voor verhuur.

Benzine / Aspen

- Bedrijfswagens;
- Klein materieel.

Gasflessen (zeer weinig)

- Propaan

2.8 Energiebalansen

Materieel (kranen, machines, vrachtauto's en bedrijfsauto's) is verantwoordelijk voor 88% van de CO₂-uitstoot. Bij het opstellen hiervan is gebruik gemaakt van de geïnventariseerde vermogens van de betreffende verbruikers. Het complete bezettingsoverzicht is beschikbaar bij de KAM-coördinator van Verkley.

Meest materiele emissies van Verkley liggen in het wagenpark ten behoeve van diesel.

Het wagenpark bestaat per 31-12-2019 uit:

- 21 personenauto's (5x vervangen in 2019);
- 7 (kleine) vrachtwagens (geen vervanging in 2019);
- 104 bedrijfsbusjes en caddy's (15x vervangen in 2019).

Het wagenpark zorgt voor een totale CO₂ uitstoot van 382.328 liter diesel.

Per 31-12-2019 bestaat het materieelpark uit:

- 39 minikranen/gravers (5x vervangen);
- 2 shovels;
- 3 dumpers;
- 5 heftrucks (1 vervangen);
- 14 trilplaten en 74 stampers;
- 2 boormachines HDD;

Het verbruik van de minikranen bestaat uit 32.661 liter en 27.160 liter voor de trilplaten en stampers.

Geconcludeerd kan worden dat de meest materiele emissies binnen Verkley in het wagenpark zitten. Hierop zullen ook de meeste maatregelen worden genomen.

2.9 Significantie van energieverbruikers en energieprestaties

Binnen Verkley is diesel de grootste emissiestroom (88%), zie par 4.1. Om in te schatten op welke mogelijkheden Verkley heeft om maatregelen te treffen en op welke wijze de meeste reductie kan worden verkregen is het dieselverbruik en mogelijkheden tot reductie in kaart gebracht.

In 2019 zijn diverse investeringen gedaan, zijn met name gericht op vervoersmiddelen. Hier is specifiek gelet op de nieuwste uitstoot eisen verbruiksklassen. Alle motoren voldoen aan de euro 6 norm. Verbruiksspecificaties zijn aanwezig bij de KAM-coördinator.

2.10 Factoren die het energieverbruik beïnvloeden

In deze jaarbeoordeling wordt het energieverbruik gerelateerd aan factoren die het energieverbruik waarschijnlijk hebben beïnvloed. Het voordeel van het beschouwen van het specifieke energieverbruik is dat het verbruik op deze manier als het ware wordt gecorrigeerd voor allerlei invloeden. In het geval van Verkley wordt het energieverbruik hoofdzakelijk beïnvloed door de omzet.

Tabel 2: Factoren die energiegebruik beïnvloeden

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Omgezette €	12.169.394	12.150.275	12.070.430	14.700.000	20.000.000	21.916.096	24.110.000	32.200.000

3 Berekeningsmethodiek

Het berekenen en beoordeling van de CO₂ van de organisatie is onderdeel van het Energiemanagementsysteem welke in het kader van de CO₂-prestatieladder is ingevoerd. Om deze reden is het meest recente Handboek (3.0) CO₂-prestatieladder zoals uitgegeven door de Stichting Klimaatneutraal Aanbesteden & Ondernemen (SKAO) leidend binnen de berekeningsmethodiek.

3.1 Actuele berekeningsmethodiek & conversiefactoren

Het meest recente Handboek CO₂-prestatieladder zoals uitgegeven door de SKAO vormt de basis voor de berekeningen binnen emissie inventaris en jaarbeoordeling. De emissiefactoren zoals genoemd op de website www.co2emissiefactoren.nl worden aangehouden. Voor de onderliggende rapportage zijn de conversiefactoren gebruikt geldend op de datum van onderliggend rapport. Voor de rapportage 2019 zijn geen wijzigingen in berekeningen doorgevoerd als gevolg van wijziging van emissiefactoren t.o.v. de 2018 jaarrapportage.

3.2 Basisjaar

Het basisjaar is 2013.

3.3 Rapportageperiode

Deze jaarbeoordeling is opgesteld conform ISO14064 en beschrijft de CO₂-emissies van 2019 (01-01-2019 tot 31-12-2019).

3.4 Verificatie

De emissie inventaris is niet geverifieerd.

3.5 Berekening / allocatie van emissies binnen projecten met gunningvoordeel

Zie paragraaf 2.5.

3.6 Wijzigingen berekeningsmethodiek

Er zijn geen wijzigingen in de berekeningsmethodiek.

3.7 Herberekening basisjaar & historische gegevens

Er heeft in 2019 geen herberekening plaatsgevonden. In januari 2018 zijn nieuwe conversiefactoren gepubliceerd, maar deze hebben geen aanleiding gegeven tot een herberekening. De nieuwe gegevens zijn gebruikt worden voor de footprint van 2019.

3.8 Uitsluitingen

Geen uitsluitingen.

3.9 Opname van CO₂

Er heeft in de afgelopen periode geen opname van CO₂ plaatsgevonden binnen de bedrijfsactiviteiten.

3.10 Biomassa

Er is in de afgelopen periode geen gebruik gemaakt van biomassaverbranding.

4 Analyse van de voortgang

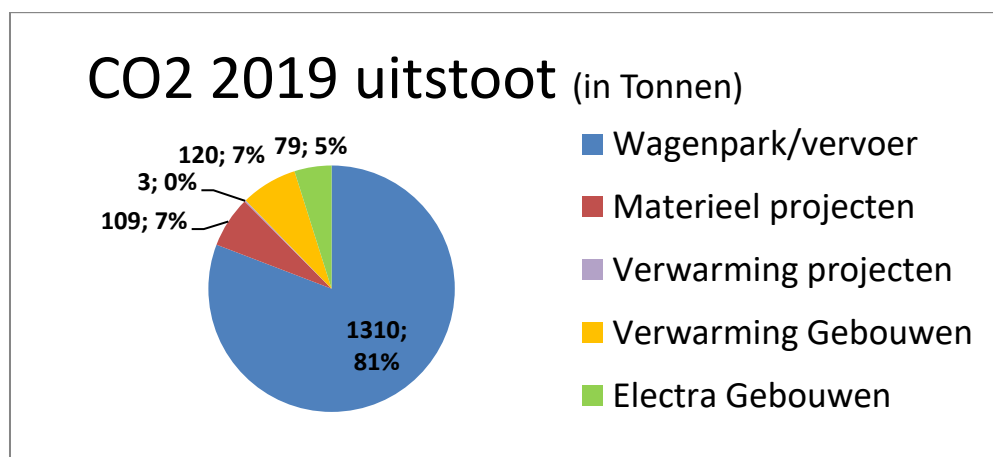
4.1 Emissies en significant energieverbruik

In 2019 bedroeg de totale CO₂-footprint van Verkley 1621 ton CO₂.

Uit de emissie inventaris blijkt dat de volgende energiestromen het meest significant zijn:

- Diesel en benzine
  - Brandstofverbruik door materieel, 7% (kranen, shovels, dumpers e.d.)
  - Brandstofverbruik door autoverkeer 81% (vrachtwagen en bedrijfsauto's/bussen).

Naar de onderstaande grafiek en tabel gekeken is te zien dat 88% (2018: 87%) van de uitstoot wordt veroorzaakt door het brandstofverbruik (diesel en benzine) van de machines en bedrijfsauto's. De meeste CO₂-uitstoot wordt veroorzaakt door de projecten (%). Gezien het type organisatie dat Verkley is, valt te verwachten dat de overhead-activiteiten een zeer kleine plaats innemen. Het nemen van maatregelen op dit gebied levert dan ook de meeste milieuwinst op. De maatregelen zijn hier voor een groot deel op gericht.

4.1.1 Jaarverbruik

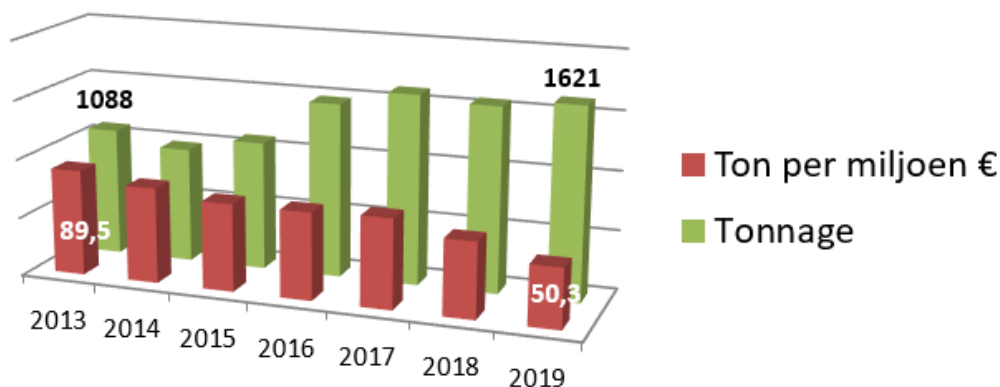
Het jaarlijkse energieverbruik van Verkley B.V. over de laatste volledige kalenderjaren is waar mogelijk vastgesteld op basis van maand- en jaarfacturen en opgaven van brandstofleveranciers en weergegeven in de onderstaande tabel.

Energiestromen	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Elektra in kWh	66.099	47.458	47.696	140.062	153.585	159.170	122.457
Aardgas in m3	20.206	15.852	18.827	49.756	44.868	55.521	63.777
Diesel	294.883	267.389	304.884	391.019	472.072	400.445	414.989
Benzine in liters	21.230	20.052	15.600	16.091	21.621	20.711	27.160
Propan	2.834	971	472	482	702	799	1.623
Aspen	-	-	-	-	-	540	1.080
CO ₂ -uitstoot (ton)	1.088	975	1.089	1.475	1.604	1.561	1.621
Omzet (x1000) €	12.150	12.070	14.700	20.000	21.196	24.440	32.200
CO ₂ -uitstoot (g/€ omzet)	89,58	80,79	72,04	73,77	75,73	63,89	50.34
Scope 1	1.053	950	1.063	1401	1.525	1.458	1.541
g/€ Scope 1	86,71	78,72	72,37	70,08	71,92	59,66	47,87 (-44,8% tov 2013)
Scope 2	34,77	24,96	25,09	73	81	103	79,47
g/€ scope 2	2,86	2,07	1,71	3,68	3,81	4,23	2,47 (-14% tov 2013)
Uitstoot projecten	1.015	920	1.028	1.307	1.343	1.260	1.315
Uitstoot overhead	72,84	54,83	60,56	167	165	208	200

4.2 Trends

In onderstaande grafiek is de CO₂ uitstoot weergegeven vanaf referentiejaar 2013 t/m 2019. Totaal gerealiseerde (relatieve) reductie is 44%.

CO2 Tonnage en reductie (44%)

4.3 Voortgang reductiedoelstellingen

De directie van Verkley heeft de volgende reductiedoelstelling gesteld:

27% CO₂-reductie per omgezette euro in **2020** ten opzichte van **2013**.

De CO₂ uitstoot binnen Verkley is in totaal gedaald, dit komt door een groot aantal investeringen van materieel, bewustwording en ook een relatief grote omzetgroei met dezelfde capaciteit van de organisatie. Als er gekeken wordt naar de omzet is er een duidelijke daling te zien van CO₂ tonnage ten opzichte van het basisjaar. De directie is tevreden over de voortgang.

Scope 1

Reductiedoelstelling Scope 1:

25% CO₂ reductie per omgezette euro in 2020 ten opzichte van 2013.

Verkley wil 3,5% per jaar reduceren.

Deze reductiedoelstelling heeft betrekking op de volgende significante emissiestromen:

- Brandstofverbruik wagenpark en materieel;
- Verwarming.

De doelstelling heeft op de volgende wijze betrekking op de projecten:

- Het materieel wordt uitsluitend gebruikt in projecten;
- Het wagenpark wordt voornamelijk gebruikt in projecten.

De CO₂ uitstoot in scope 1 is in totaal net als de gehele uitstoot gedaald. Als er gekeken wordt naar omgezette € is een daling te zien ten opzichte van het basisjaar van 44%. De directie is tevreden met dit resultaat.

Scope 2

Reductiedoelstelling Scope 2:

100% CO₂ reductie per omgezette euro in 2020 ten opzichte van 2013.

Verkley verwachtte in 2018 2% te reduceren en de overige 98% in 2019/2020 te behalen door de inkoop van groene stroom.

Deze reductiedoelstelling heeft betrekking op de volgende meest materiële emissies:

- Elektriciteit;

De doelstelling heeft op de volgende wijze betrekking op de projecten:

- Elektriciteit wordt verbruikt in het kantoor ter voorbereiding van projecten en voor administratie(computers) en in de werkplaats voor onderhoud van het materieel welke uitsluitend op de projecten worden gebruikt.

Binnen scope 2 is een daling ten opzichte van het basisjaar (omgezette €) van 13,6% gerealiseerd. De oorzaak van deze daling is een nieuwe locatie van de hoofdvestiging. Er is hierbij veel geïnvesteerd in duurzame en slimme verlichting en energiezuinige installaties/systemen. In 2019 is voor de locatie Drachten (goed voor ca. 50% van het elektriciteitsverbruik) een ander leveringscontract overeengekomen. Volgens het stroometiket van de leverancier komt 99,98% van de energie van Europese wind en 0,02% van de Nederlandse zon. Deze vergroening wordt in 2020 doorgevoerd in de CO₂ tonnage berekening. In de 2019 rapportage rekenen we nog met 100% grijze stroom. Voor vestiging Groningen wordt nog gekeken of de inkoop van stroom ook groen kan worden. Hiervoor is nadere afstemming nodig met de verhuurder en andere gebruiker(s) van deze bedrijfslocatie.

4.3.1 Koploper, middenmoter of achterligger

Verkley vindt zichzelf een middenmoter. De maatregelenlijst van SKAO geeft voldoende inzicht om te zien dat Verkley geen koploper is, maar middenmoter.

4.4 Onzekerheden

De meterstanden van gas en elektra zijn geschat door ontoereikend inzicht door de leverancier en verhuurder. De standen kunnen dan ook afwijken.

4.5 Medewerker bijdrage

Verkley maakt het op de volgende manier mogelijk voor medewerkers om bij te dragen aan en mee te denken over CO₂-reductie:

- Medewerkers kunnen contact opnemen met de KAM-coördinator voor ideeën met betrekking tot de CO₂-reductie.
- Medewerkers kunnen letten op het brandstof- en elektriciteitsverbruik door hier bewust mee om te gaan en anderen te wijzen op de bewust omgang hiervan.

De medewerkers hebben in deze periode de volgende acties ondernomen: ze zijn bewust omgegaan met het verbruik van brandstof. Medewerkers hebben deelgenomen aan diverse toolboxmeetings ten aanzien van milieu en CO₂-reductie.

4.6 Verbeterpunten

In de tweede helft van 2020 zullen nieuwe CO₂-reductie doelstellingen worden vastgesteld voor de periode 2021 t/m 2025, met 2019 als referentiejaar.

5 Maatregelen en initiatieven

Een daling van het energieverbruik leidt in bijna alle gevallen ook tot CO₂-reductie. Het nemen van maatregelen die het energieverbruik verlagen dragen daardoor bij aan het behalen van de CO₂-reductiemaatregelen. In het onderstaande overzicht staan de maatregelen die al getroffen zijn.

In onderstaande tabel worden de verantwoordelijken voor de reductiemaatregelen beschreven voor de periode 2013 t/m 2020. Voor de periode vanaf 2021 wordt dit overzicht geactualiseerd.

Maatregel	Verantwoordelijke	Tijdsbestek	Beschikbare middelen	Verwachte reductie voor doelstelling	Verificatie
Alternatieve brandstof voor nieuwe/ vervangende voertuigen	Directie	2013 - 2020	Subsidie Financiering	1%	Overzicht voertuigen materieelpark
Aanschaf zuinige voertuigen	Directie	2013 - 2020	Financiering	5%	Overzicht voertuigen materieelpark
Aanschaf zuinige materieelstukken	Directie	2013 – 2020	Financiering	5%	Overzicht voertuigen materieelpark
Cursus het nieuwe rijden	Directie	2019 - 2021	Financiering	2%	Metten van brandstof- verbruik voertuigen
Cursus het nieuwe draaien	Directie	Nog niet gepland	Financiering	2%	Metten van brandstof- verbruik materieel
Campagne bewustwording (incl. bandenspanning)	Directie	2013 – 2020	Toolboxmeetings Nieuwsbrief Werkplekinspecties 60 uur per jaar	10%	Metten van brandstof- verbruik materieel/ voertuigen
Groene stroom met SMK keurmerk	Directie	2019	20 uur	100%	Elektra verbruik
Campagne bewust worden	Directie	2013 – 2020	Toolboxmeetings Nieuwsbrief Werkplekinspecties 60 uur per jaar	-	Elektra verbruik

5.1 Al getroffen maatregelen 2015 - 2019

- Vervangen bedrijfsbussen en personenauto's voor zuinigere vervoersmiddelen;
- Vervangen vrachtwagens met euro 6 norm;
- Aanschaf nieuwe volautomatische lier, hoogste verbruiksnormen met afstemming van motor op benodigd vermogen;
- Nieuwe boormachine (vervangen);
- Bewustwording (lopend);
- Samenwerking uitzendbureaus;
- Nieuwe CV ketel;
- Pilot blauwe diesel ingepland;
- Opstellen nieuw inkoopbeleid;
- Inzet regionale onderaannemers;
- Verhuizing naar een energiezuiniger kantoorgebouw;
- Overgang naar groene stroom voor vestiging Drachten.

Overige genomen maatregelen zijn opgenomen in de maatregelenlijst van SKAO.

5.2 Op de hoogte blijven

Verkley blijft op de hoogte van initiatieven die spelen in de markt door:

- Lidmaatschap branche Bouwend Nederland
  - Belangrijkste ontwikkelingen in de bouw;
  - Diverse malen wekelijks.
- Lidmaatschap KAM adviseur Nederland
  - Belangrijkste ontwikkelingen binnen de CO₂ Prestatieladder;
  - Ontmoetingsplaats, kennis deling.

5.3 Initiatieven

Jaarlijks wordt bekeken welke nieuwe initiatieven binnen de sector interessant zijn voor het behalen van de reductiedoelstellingen. In dit beoordelingsverslag wordt bekeken of de initiatieven nog actueel zijn of reeds zijn afgerond. In de directiebeoordeling wordt besproken aan welke initiatieven deelgenomen wordt en worden deze keuzes verklaard.

5.4 Afgeronde initiatieven

- Flexiheat
  - Restwarmte omzetten in nieuwe energie, waardoor energiebronnen niet aan gesproken hoeven te worden zoals bijvoorbeeld gas. Hierdoor wordt CO₂ gereduceerd.
  - Deelnemers aan het initiatief zijn Hogeschool Groningen, Universiteit Twente, Eindhoven, HAK, Eneco, Alliander, Anterra, Seapoorts, e.d.
  - Inzet van kennis in uren in het project (600 uur voor het project)
  - Aanleg mogelijkheden voor nieuwe energie aan te leggen worden tevens ontwikkeld.

5.5 Afgewezen initiatieven

- Deelname aan duurzameleverancier.nl.
  - Aangaan gezamenlijke doelstelling van streven naar een reductie van 20% in het jaar 2020.
  - Delen van uitstoot gegevens;
  - Deelnemen aan bijeenkomsten om gezamenlijk de uitstoot van CO₂ te reduceren;
  - Versterken van de keten door middel van bijeenkomsten;
  - Kosten bedragen € 50,- per jaar.
  - Het initiatief is niet meer van toepassing, omdat Verkley van mening is dat het initiatief te weinig interactie en vernieuwing biedt.
- Milieubarometer
  - De Milieubarometer maakt de milieuscore, CO₂-footprint en bijbehorende kosten van uw bedrijf of instelling eenvoudig en snel zichtbaar;
  - Daarnaast biedt de milieubarometer benchmarks met collega-bedrijven, waardoor een goede impressie kan worden verkregen van het niveau waarop Verkley B.V. opereert.
  - Kosten bedragen € 198,- eerste jaar en erna € 60,-.
  - Het initiatief is niet meer van toepassing, omdat Verkley van mening is dat het initiatief te weinig interactie en vernieuwing biedt.

5.6 Lopende initiatieven

- Fossielvrij Friesland.
  - Doelstelling om Friesland fossielvrij te maken. Er wordt gericht op bedrijven, woningen, energie en mobiliteit.
  - Verkley is deelnemer / lid en sponsor;
  - Kosten bedragen ca € 2.000 per jaar;
  - Andere deelnemers zijn o.a. Alliander, Engie, diverse gemeenten, Provincie Fryslân, NS, PostNL.
- KAM-adviseur Nederland B.V. "Initiatief CO₂ reductie KAM-adviseur Nederland"
  - Gezamenlijk te streven naar CO₂ reducerende werkwijzen en duurzame methoden.
  - Deelnemers: KAM-adviseur Nederland B.V., Verkley en overige aannemers uit voornamelijk de grond-, weg- en waterbouwbranche.
  - Minimaal tweemaal per jaar (en indien meer gewenst) worden bijeenkomsten georganiseerd door KAM-adviseur Nederland B.V. Tijdens deze bijeenkomsten wordt met diverse bedrijven gesproken over CO₂ reductie, omgang met projecten en CO₂, mogelijkheden tot verduurzamen van het bedrijf en eventuele ketenpartners. Initiatieven, maatregelen en bevindingen worden gedeeld. Er wordt gekeken naar de kansen en bedreigingen binnen diverse werkwijzen. Kennisdeling is een zeer belangrijk aspecten tijdens de bijeenkomsten.
  - Het initiatief zal mogelijk leiden tot samenwerking met bedrijven uit dezelfde branche, tot inzicht komen nieuwe innovatieve ideeën en informatie en kennis ontvangen door de inzet van verschillende sprekers. Dit initiatief heeft betrekking op alle facetten omtrent milieu en reductie van CO₂ uitstoot. Maatregelen zijn op alle mogelijke manieren mogelijk.
  - Kosten bedragen ca € 700 per jaar